

Egy bajai polihisztor, aki irányt adott a két világháború közti

III. Béla Gimnáziumnak

Dr. Tordai Ányos (1879-1938)

Cikkünkben kísérletet teszünk egy olyan férfi bemutatására, aki a két világháború közti bajai ifúság számára példát és utat mutatott.

Sokrétű tevékenység jellemezte az életét, a tanári és egyházi feladatok mellett irodalmi téren és a közéletben is aktívan kivette részét. Baján tanárként négy esztendő (1909-1913) tanított, majd 1924-től 1938-ig a gimnázium igazgatója és tanára volt. Sajnos a szűk keretek miatt nincs lehetőség a gimnáziumban betöltött tanári és igazgatói munkájának részletes ismertetésére.

Életpályájának rövid összefoglalója
Dr. Tordai Ányos Gyula 1879. augusztus 3-án Hejőcsabán született, a mai Borsod-Abaúj-Zemplén megyében. 1895. augusztus 29-én lépett be a Ciszterci Rendbe. A bécsi papnevelde mellett Budapesten a rend Tanárképző Intézetben tanult, majd pedig teológiai és egyetemi bölcsészettudományi tanulmányokat folytatott. 1902-ben áldozópappá szentelték, majd tanárként működött 1902-ben, Székesfehérváron 1903 és 1904 között, Pécsen 1904-től 1909-ig. Ezután tanár lett Baján négy évig, végül Egerben tanított 1913-tól 1924-ig. 1924-ben a Ciszterci Rend feje Bajára hívte "ki igazgatóvá, ahol" az 1938-ban bekövetkezett haláláig dolgozott tevékenyen.

Az irodalmár
A Rózsákert címen megjelent szavalókönyvéről a következő recenziót írta egy S. monogramú cikkíró a Napkelet folyóiratban 1923-ban: "Tordai Ányos ezt írta kedves szavalókönyvének címe alá: a katolikus költészet java termékeiből. [...] Tordai - könyvének anyaga után ítélve -, háromféle költői csoportot foglal össze a katolikus költészet gyűjtőnéve alá. Anyagának legértékesebb része azokból a költőkből kerül ki, akik a szó legigazibb, legmélyebb értelmében katolikus költők, vagyis akiknek minden alkotása egy katolikus értelemben vett sub specie Dei életátadásból fakad. [...] Tordai antológiájának második rétege azokból a költőkből kerül ki, akiknek a katolicizmushoz csak annyit közik van, hogy a katolikus érzés és gondolatokból, mint a hatásos költői motívumok gazdagon kihalmozdó tárházából, egyszer-másszor ügyes ökonómiával költői témákat merítettek. [...] Ez a könyv tisztán gyakorlati célokat szolgál: a vallásos ünnepélyekre akar értékes programot adni. [...] Ezt a célt pedig ez a kis könyv eléri. Tordai kiművelt ízlése, művészi érzéke megóvta attól, hogy egészen értéktelen darabok kerüljenek gyűjteményébe, nagy ambíciója és a szeretet, amellyel könyvét összeállította, sok elfeledett, folyóiratokban elfetett érdekes anyagot összehozott vele. [...] Ha

Rózsákertje csak félig is eléri, amit akar, és iskoláink, intézetünk ünnepélyeiről kizárja a megszokott sok silányságot és ezeket az ünnepeket fölemeli a maga színvonalára, akkor az izlésnemesítésnek olyan szolgálatot tesz, amelyért az irodalom embere és a pedagógus is csak hálás lehet."

Irodalmi munkásságát jelezte még több költeménye és színdarabja, ilyenek voltak pl. "A magyar harangszó", a "Tinódi" (1912), az "Imre királyi" és a "Mikes".

Több tankönyvet is írt, amelyek címei: "Retorika" (1913); "Magyar nyelvtan"; "Magyar olvasókönyv" és Bartha Györggyel közösen a "Poétika".

Mint irodalomtörténész is elismert szak tekintély volt, de ezen a téren a legjelentősebbet Gárdonyi Géza munkásságának megismertetésével alkotta. Alapítója és tagja volt az Egri Gárdonyi Társaságnak. Ő rendezte Gárdonyi Géza hátrahagyott írásait, amelyről egy tanulmánya is megjelent. Rendszeresen publikált az Életbe, Katolikus Szemlébe, az Egri Híradóba és a Pécsi Közönybe.

Egyik legjelentősebb irodalomtörténési megnyilvánulása az 1931-es Tóth Kálmán centenáriumi elmondott beszéde volt, amelyben szónoki képességeit megcsoválhatta az egész ország, mert beszédét a rádió közvetítette. A centenáriumi alkalmából egész oldalas cikke jelent meg a Bajai Újság hasábjain.

A közéleti ember
Tagja volt Baja város törvényhatóságának, ahová a bajai II. kerületből választották be. Különböző posztokat töltött be a bajai belvárosi egyházközség képviselőtestületében és tanácsában, a bajai elemi iskolák gondnokságánál, az Iskolánklivői Népművelési bizottságban, a bajai Liszt Ferenc Körben stb. Társeink volt a VII. cserkészkerületnél. Katolikus nevelői munkásságáért a Szent István Akadémia rendes tagja lett. Halála előtt nem sokkal, 1937-ben, Horthy Miklós kormányzó Tordait tanügyi főtanácsossá nevezte ki.

Közéleti tevékenységéről a korabeli publicista így ír Tordai nekrológiájában: "A közéletben nem a harcos szellemnek volt a híve és követője, hanem a megértése, a kompromisszumoké, mert kikristályosodott elve az volt, hogy az ellentéteket nem még jobban kiéleznél kell, hanem kiegyenlíteni, áthidalni, mert az élet úgy teremődött, hogy az emberiség sorai közt szükségszerűen merülnek fel ellentétek, amiket azután le kell nyesegetni."

A közéleti gondolkozásáról leírtak manapság is iránytűként mutathatnak a közéleti szereplőink számára, hogy a gyűlölködés nem vezet sehova, és szükség van a kompromisszumokra. Tordai egész élete és munkássága rámutat, hogy miként tudta mély katolicizmusát a köz és a nevelés szolgálatába állítani példát adva tanítványainak és az utókornak. Mindössze 59 éves volt, amikor 1938. január 17-én elhunyt.

Albert Iván

Diabetes kongresszus Baján

"A halálos négyes" ellen

Az érdeklődés mértékét tekintve is példa nélkül álló háromnapos kongresszust rendezett a múlt hét végén a Bajai Kórház II. számú Belgyógyászati Osztálya és a Magyar Diabetes Társaság. A tanácskozásnak a Magyarországi Németek Általános Művelődési Központja adott otthont. A IV. Kelet-Magyarországi Diabetes Hétvége nevet viselő rendezvény idén országos jellegűvé bővült. A három nap folyamán harminc tudományos előadás hangzott el. Az előadók között 12 professzor szerepelt. A rendezőbizottság - tagjai dr. Baróthi Ildikó, dr. Könyves László, dr. Nagy György, dr. Pálkúti Ágnes, Genáiné Garamszegi Márta, Martalicsné Soós Adrienn, Mártonné Tóth Julianna, Molnár Istvánné, Rideg Sándorné, Rózsáné Vidák Judit, Vidákovics Zoltánné - óriási feladatot teljesített kitűnően. A mintegy 600 résztvevőről példamutatóan gondoskodott. A kongresszus tudományos rangját az orvosok számára a szükséges 50-ből 40 kreditponttal ismerték el.

Dr. Nyirati Gábor osztályvezető főorvos a szervezőbizottság elnöke a kongresszus céljairól a következőket mondta:

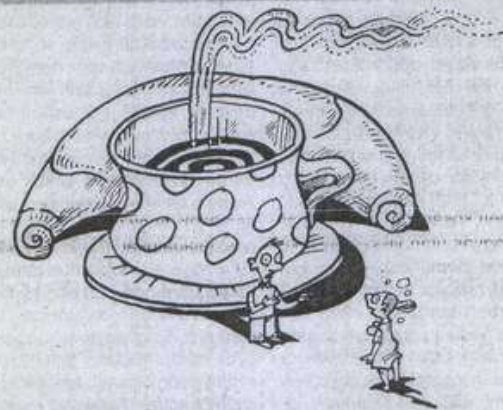
A 2-es típusú, vagy régebbi elnevezés szerint időskori cukorbetegség előfordulási gyakorisága az utóbbi évtizedben robbanásszerűen nőtt, és ma már népbetegségnek tekinthető. Nagyon gyakran társul elhízással, magas vérnyomással és szív-anyagcsere zavarral. Az utóbbi évek kutatásai világossá tették, hogy a fent említett négy rizikófaktor - az úgynevezett halálos négyes - együttes előfordulása hihetetlen mértékben növeli az érlemezsezés, ennek következményeként pedig a szívinfarktus kialakulásának veszélyét.

Magyarországon sajnos minden harmadik 50 éven felüli egyénnél megfigyelhető ezen rizikófaktorok együttes előfordulása. Ez magyarázatot ad arra, hogy miért hazánk vezető Európában a szív- és érrendszeri ok miatt történő halálozás statisztikáját.

Gál Zoltán

Az élet apró "örömei"!

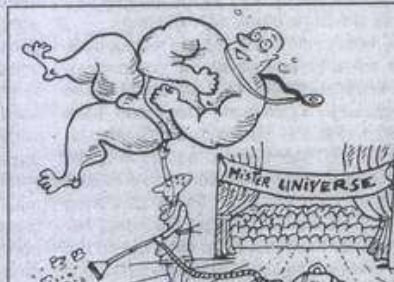
Kelemen István rajzai

- Reggelire már megint csak egy bögre kakaót és egy kávé kapok?

- Berci!
Nem láttad valahol a cirmikénket?

- Látod fiam! Én megmondtam, hogy ne erőlődj annyira!

Bajai Tükör
hirdetésfelvétel:
79/425-964.

Albert Iván

Ha még keresi társát, komolyan gondolja és megtszert bizalmával, együtt megtaláljuk azt

aki Önre vár!

Cronos Társaság Iroda, Baja
Időpont egyeztetés:
06-20/45-50-678.

- Most mit reklámsz?
Hát nem azt mondtam, hogy farkaséhes vagy?

- Azt imádom, hogy az izommerevség mindig máshol jön rád, szívem!